

ЯК МІСЦЕВІ ГРОМАДИ ВИРІШУЮТЬ ПРОБЛЕМИ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ

АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

КИЇВ–2009

Це видання підготовлене в межах виконання «Муніципальної програми врядування та сталого розвитку», яку впроваджує Програма розвитку ООН в Україні. Думки, висновки чи рекомендації належать авторам та упорядникам цього видання і не обов'язково відображають погляди ПРООН.

Забезпечення участі громад у процесі прийняття рішень стосовно питань місцевого розвитку: аналітичне дослідження моделі, яку впроваджує «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» Програми розвитку ООН, на прикладах проектів, реалізованих організаціями жителів міст для вирішення проблем водопостачання і водовідведення. – Київ: ПРООН/МПВСР, 2009.

У дослідженні обгрунтовано необхідність активної участі жителів у вирішенні проблем місцевого розвитку з метою сприяння децентралізації, визначено організаційно-правові форми організацій громад, рекомендовані для реалізації проектів місцевого розвитку, та проаналізовано приклади успішно реалізованих проектів жителів міст для вирішення проблем водопостачання і водовідведення. На основі зроблених висновків розроблено тренінгові курси для представників організацій громад та працівників муніципальних відділів підтримки громадських ініціатив, створених в органах місцевого самоврядування.

автор: Леонід ТУЛОВСЬКИЙ

відповідальна за випуск: Олена УРСУ

дизайн та комп'ютерна верстка: Олександр ВОРОШИЛО, Анна АЛЕКСЕЄНКО

видання: Програма розвитку ООН/Муніципальна програма врядування та сталого розвитку

МУНІЦИПАЛЬНА ПРОГРАМА ВРЯДУВАННЯ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

вул. Грушевського, 34а, оф. 46. Київ, 01021

тел.: +38 (044) 501-42-03, 537-22-93, 253-82-90

веб-сайт: <http://msdp.undp.org.ua>, e-mail: mgsdp.info@undp.org.ua

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ООН В УКРАЇНІ

Кловський узвіз, 1, Україна, Київ, 01024

тел.: +38 (044) 253-93-63; факс: +38 (044) 253-26-07

www.undp.org.ua

Зміст цієї публікації можна вільно цитувати й відтворювати за умови обов'язкового посилання на джерело. Всі права захищені. Перше видання: лютий, 2009 р.

Муніципальна програма врядування та сталого розвитку, що фінансується та впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні, є проектом, що діє в Україні з квітня 2004 року з метою сприяння врядуванню за широкої участі громадян для покращення якості життя населення в містах України.

Програма співфінансується Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва, Канадською агенцією з міжнародного розвитку, Посольством Королівства Норвегії та міськими радами – партнерами.

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Програма розвитку ООН (ПРООН) є глобальною мережею ООН в галузі розвитку, яка виступає за позитивні зміни та надає країнам доступ до джерел знань, досвіду та ресурсів задля допомоги людям в усьому світі будувати краще життя. Ми співпрацюємо з 166 країнами світу, допомагаючи їм знаходити власні шляхи розв'язання глобальних та національних проблем в галузі розвитку. Покращуючи свої власні можливості, вони мають змогу використовувати досвід та знання співробітників ПРООН та широкого кола наших партнерів. ПРООН допомагає країнам, що розвиваються, отримувати та використовувати технічну допомогу ефективно. У всіх видах діяльності ПРООН виступає на захист прав людини та створення рівних соціальних можливостей для жінок та чоловіків. WWW.UNDP.ORG.UA

3 МІСТ

4	Передмова
5	Мета дослідження
5	Розуміння децентралізації. Роль жителів у вирішенні питань місцевого розвитку
7	Діяльність «Муніципальної програми врядування та сталого розвитку» ПРООН
9	Реалізовані громадами проекти для вирішення проблем водопостачання і водовідведення
9	Досвід органу самоорганізації населення — територіальний комітет “Затишний”, місто Вознесеньск Миколаївської області
15	Досвід обслуговуючого кооперативу “Олійник”, місто Новоград-Волинський Житомирської області
19	Висновки та рекомендації
20	Додатки
20	Цілі Розвитку Тисячоліття для України
22	Програма тренінгового курсу для організацій громад
23	Програма тренінгового курсу для працівників та працівниць муніципальних відділів підтримки громадських ініціатив, створених при органах місцевого самоврядування

ПЕРЕДМОВА

«Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» є частиною Програми місцевого розвитку (ПМР) ПРООН / Україна разом з іншими проектами, таким як «Програма розвитку та інтеграції Криму», «Чорнобильська програма відродження та розвитку», «Місцевий розвиток, орієнтований на громади» та «Створення безпечного середовища для молоді України».

Програми місцевого розвитку ПРООН активно впроваджують в містах, селах та регіонах України підхід сталого людського розвитку, орієнтованого на громади, задля вирішення їхніх пріоритетних проблем.

Уривок з інтерв'ю для документального фільму
"На сходінку вище:
Як українські громади допомагають самі собі"

ПРООН займається розвитком, орієнтованим на громади в Україні, впродовж багатьох років. Важливим компонентом підходу, що базується на місцевому розвитку за активної участі громадян, є те, що ми намагаємося значним чином поліпшити вміння та здатність місцевих громад та місцевого керівництва задля сприяння формування в них почуття самоуповноваження. Саме це набуває неабиякого значення, особливо, з огляду на історичний контекст в Україні, коли внаслідок спадщини, залишеної після багатолітнього централізованого комуністичного правління в минулому, необхідним є те, щоб люди змогли побороти глибоко вкорінене почуття залежності від органів влади. Але замість цього зрозуміли наскільки більше вони можуть насправді досягти шляхом самоуповноваження, самоорганізації, само-мобілізації.

Наша роль в цьому процесі є суто каталітичною. В даному питанні ми не виступаємо суто зовнішньою допомогою, а скоріше внутрішнім каталізатором процесу, під час якого місцеві громади усвідомлюють відповідальність за своє життя, за вирішення проблем стосовно свого власного розвитку, використовують свої внутрішні ресурси, слідуючи чіткому плану дій в напрямку до свого розвитку та добробуту.

В контексті політичного розвитку України цей підхід також сприяє зміцненню демократичної підзвітності. Ми бачимо як місцеві керівники тримають відповідальність за свої обіцянки перед народом. Разом з тим, громадяни краще розуміють завдання свого керівництва та можуть краще оцінити якості вмілого керівництва, що зрештою допомагає їм під час демократичного виборчого процесу.

На закінчення, я хочу сказати, що в цьому полягає найбільша користь цього підходу. Він створює можливості для людей на безпосередньому особистому рівні, на рівні їх родин та громад відчувати реальний сенс того, як змінюється їх життя за допомогою подібних підходів. Але, зрештою, джерело цих змін міститься всередині них самих, тому що йдеться саме про самоуповноваження громадян та само-стимулюючий процес розвитку.

Френсіс М. О'ДОННЕЛЛ,
Постійний Координатор Системи ООН,
Постійний Представник ПРООН в Україні

М ЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

На підставі вивчення та аналізу процесу виконання успішно реалізованих за підтримки ПРООН/МПВСР проектів громад, спрямованих на вирішення питань водопостачання і водовідведення на місцевому рівні, надати рекомендації для розповсюдження набутого досвіду та обрання відповідної організаційно-правової форми організації громади, яка дозволяє успішно вирішувати питання місцевого розвитку в інтересах жителів – членів громад.

Дослідження виконане у 2008 році за підтримки Канадської агенції з міжнародного розвитку.

Р ОЗУМІННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ. РОЛЬ ЖИТЕЛІВ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

Вже понад дванадцять років Україна намагається реалізувати програму децентралізації державного сектора, який передбачає передачу функцій управління від центральних органів влади органам влади місцевого рівня, розширення кола повноважень органів управління нижчого рівня за рахунок органів управління вищого рівня.

Головною метою децентралізації державного сектора є підвищення його загальної ефективності й дієздатності шляхом надання органам влади місцевого рівня можливостей для більш оперативного виконання їхніх функцій, більш ефективного надання послуг і підзвітності територіальним громадам.

Децентралізація є важливим елементом забезпечення дієздатності органів місцевої влади в процесі розвитку місцевого самоврядування, зближення органів місцевого самоврядування з населенням, підвищення прозорості і ефективності прийняття управлінських рішень, забезпечення підзвітності у реалізації власних повноважень.

Проте процес децентралізації є складним і передбачає оптимальне вирішення величезної кількості питань, досвіду у вирішенні яких Україна не має. Триває процес випробування різних форм і моделей, кращі з яких можна було б застосовувати на місцях для отримання найбільш ефективних результатів.

Процес децентралізації не може бути ефективним без демократизації суспільства, розвитку форм демократичного врядування на місцевому рівні та удосконалення системи розподілу і надходження фінансових ресурсів у місцеві бюджети.

Застосування демократичних моделей врядування на місцевому рівні значно підвищує ефективність органів місцевої влади, дозволяє залучати і раціонально використовувати наявні й додаткові ресурси для вирішення місцевих проблем, реалізації задач розвитку в інтересах територіальних громад для покращення рівня життя населення.

На жаль, цей дуже важливий для розвитку суспільства процес значною мірою гальмується політичними і економічними негараздами, недосконалістю законодавства і браком необхідних ресурсів.

Гальмування процесу децентралізації не сприяє розвитку українського суспільства в цілому, але особливо негативний вплив має на можливості органів місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого розвитку. Це створює певні загрози і проблеми, вирішувати які необхідно саме зараз, так як у майбутньому це вимагатиме використання значно більших ресурсів.

Серед таких загроз і проблем особливо небезпечними для жителів є:

- незадовільний технічний стан і застаріле обладнання комунальних вуличних, а також внутрішньобудинкових систем водопостачання й водовідведення, що призводить до збоїв у постачанні питної води, значного погіршення її якості, погіршення санітарно-епідеміологічного й екологічного стану територій через забруднення каналізаційними стоками;
- незадовільний технічний стан і подальша руйнація конструктивних елементів більшості житлових будинків, що значно погіршує умови проживання в них і призводить до стрімкого знецінення нерухомого майна громадян;
- незадовільний технічний стан будівель загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладів, що ставить під загрозу здоров'я дітей, персоналу, а також погіршує навчальні процес і середовище.

Постійно зростаючі експлуатаційні витрати призводять до збільшення дефіциту необхідних коштів у місцевих бюджетах, унеможливають створення та розвиток нових комунацій, закупівлю необхідних сучасних матеріалів та обладнання.

Розуміючи цю ситуацію, а також на вимогу жителів, громадських і бізнесових інституцій, які функціонують на місцевому рівні, органи місцевого самоврядування намагаються вирішувати місцеві проблем, використовуючи різні моделі, однією з яких є модель партнерства з організаціями жителів (громад), що будується на демократичних принципах і передбачає залучення членів територіальних громад до участі у визначенні проблем місцевого розвитку, прийнятті рішень щодо шляхів вирішення цих проблем, більш ефективному використанні ресурсів місцевих бюджетів і залученні додаткових ресурсів.

Таку модель місцевого самоврядування допомагає впроваджувати в українських містах «Муніципальна програма врядування і сталого розвитку» (МПВСР) Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй.

ДІЯЛЬНІСТЬ «МУНІЦИПАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ВРЯДУВАННЯ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ» ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Муніципальна програма врядування і сталого розвитку (МПВСР) Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй працює в Україні з 2004 року. На сьогоднішній день діяльність Програми підтримується Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва (ШАРС), Канадською агенцією міжнародного розвитку (КАМР), Посольством Королівства Норвегії в Україні та міськими радами-партнерами.

Діяльність Програми спрямована на впровадження в українських містах, що стали її партнерами, сучасних моделей місцевого самоврядування, які значно підвищують ефективність органів місцевого самоврядування, забезпечують участь населення у плануванні й виконанні місцевого бюджету, вирішенні питань місцевого розвитку на принципах демократії і партнерства, сприяють більш ефективному вирішенню визначених жителями завдань та раціональному використанні місцевих ресурсів в інтересах жителів – членів територіальних громад.

За чотири роки діяльності Програмою було надано правову, методичну і фінансову підтримку більш ніж 170 організаціям жителів у 22 містах України.

Підтримка Програми допомогла жителям об'єднатися у громади, створити дієздатні організації і успішно реалізувати складні проекти, які значно покращили умови життя членів громад та їхнє спільне майно. Більш ніж 157 тисяч жителів міст-партнерів Програми отримали користь від проектів реалізованих громадами.

Важливим досягненням і позитивним результатом впровадження моделі самоврядування, яку Програма здійснює в партнерстві з органами місцевого самоврядування і населенням, є не тільки покращення спільного майна членів громад, побутових умов і середовища їхнього проживання, а й зміни у ментальності жителів.

Реалізуючи проекти, визначені самими жителями як пріоритетні, та вирішуючи місцеві проблеми, члени громад навчилися діяти спільно, і не тільки між собою, але й з органами місцевого самоврядування, з комунальними і приватними структурами – надавачами послуг.

Утриманські настрої і позиція вичікування – “хтось прийде і зробить” змінилася на активну життєву позицію – “об'єднаємося і зробимо власними силами”. З'явилося краще розуміння цінності власного майна та спільного майна членів громади, ставлення стало більш бережливе, люди почали розуміти необхідність утримувати майно належним чином і власними коштами, щоб запобігти його псуванню і знеціненню. У людей формується свідомість ефективного власника і, як результат, - більш дбайливе ставлення до ресурсів, здійснюється більш ефективне і раціональне їх використання з метою досягнення якісних результатів від спільної діяльності з метою забезпечення спільних інтересів.

Дієздатні організації громад, створені жителями відповідно до наданих Програмою рекомендацій і чинного законодавства України, дозволяють вирішувати проблеми місце-

вого розвитку, використовуючи форму демократичного управління, при якій усі основні й важливі для членів громади питання обговорюються і рішення приймаються на загальних зборах, рішення загальних зборів реалізуються правлінням і членами організації відповідно до зазначених у Статуті власних повноважень організації та обов'язково беруться до уваги органами місцевого самоврядування при вирішенні питань розвитку території, на якій діє організація громади.

Такими організаціями громад (жителів) є об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), обслуговуючі кооперативи, громадські організації в дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладах та їхні об'єднання (асоціації).

Кожна з названих організацій створюється жителями для виконання завдань, реалізації повноважень та вирішення саме тих питань, які відносяться законодавством до компетенції організаційно-правової форми створеної жителями організації.

До кінця 2007 року Програма надавала підтримку також й органам самоорганізації населення (ОСН) – будинковим, вуличним комітетам, комітетам мікрорайонів (територіальним комітетам) - представницьким органам, які обиралися жителями відповідно до рекомендацій представників органів місцевого самоврядування деяких з міст-партнерів Програми (Івано-Франківськ, Новоград-Волинський, Вознесеньск, Нововолинськ).

Переважна більшість ОСН успішно впоралася з завданням у тій частині, що стосується визначення пріоритетів розвитку, залучення власних фінансових ресурсів, отримання допомоги від Програми та реалізації проектів з реконструкції або покращення спільного майна, будівництва систем водопостачання, водовідведення та реалізації інших завдань для покращення побутових умов проживання.

Проте більшість ОСН на цьому й зупинилася, хоча умовою отримання підтримки від Програми, зобов'язання про виконання якої взяли на себе жителі, було й після-проектне утримання покращеного / новоствореного в результаті виконання проекту майна, створення фонду накопичень для його відновлення, створення відповідної організації жителів для забезпечення сталого розвитку громади.

Така ситуація виникла внаслідок того, що обрана організаційно-правова форма і положення Закону України № 2625-III від 11.07.2001 р. "Про органи самоорганізації населення" не передбачають можливостей для виконання вищезазначених завдань органами самоорганізації населення.

Для кращого розуміння функціональних можливостей і особливостей діяльності різних організаційно-правових форм, які жителі, що об'єдналися в громаду, використовують для вирішення питань місцевого розвитку, далі буде розглянуто історію виконання і результати реалізації проектів органом самоорганізації населення міста Вознесеньск і обслуговуючим кооперативом міста Новоград-Волинський, які є партнерами Програми.

РЕАЛІЗОВАНІ ГРОМАДАМИ ПРОЕКТИ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ВОДОПОСТАЧАННЯ І ВОДОВІДВЕДЕННЯ

ДОСВІДОРГАНУСАМООРГАНІЗАЦІЇНАСЕЛЕННЯ—ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ КОМІТЕТ “ЗАТИШНИЙ”, МІСТО ВОЗНЕСЕНСЬК МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ПРООН/МПВСП підписала Угоду про партнерство з Вознесенською міською радою наприкінці 2006 року. Відповідно до рекомендацій Програми, міською радою було створено Муніципальний відділ підтримки (МВП), персонал якого пройшов необхідне навчання в Програмі і розпочав роботу з жителями міста, які бажали прийняти участь у Програмі для вирішення місцевих проблем, об'єднавшись у громаду і створивши організацію громади.

Одним з перших проектів, які були представлені містом у 2007 році на розгляд Програми для визначення можливостей щодо надання підтримки, був проект “Будівництво водопровідних мереж” підготовлений органом самоорганізації населення Територіальний комітет “Затишний”.

ОПИС ПРОБЛЕМИ (ВИТЯГ З ПОДАНОЇ ЖИТЕЛЯМИ ПРОЕКТНОЇ ЗАЯВКИ)

“У місті Вознесенськ Миколаївської області є мікрорайон 1976 року забудови, який у народі називають “Натягайлівка”. Мікрорайон складається з 12 невеликих вулиць, на яких розташовано 137 приватних будинків. Жителі цього мікрорайону визначили декілька проблем місцевого розвитку (відсутність вуличного освітлення, централізованої каналізації), які вони вважають за необхідне терміново вирішити, але найбільш значною проблемою жителів була визначена відсутність якісної питної води.

При забудові мікрорайону, кожен з приватних забудовників зробив у себе на подвір'ї “трубчатий колодязь” глибиною 10-17 метрів. У перші роки після забудови вода у колодязях була більш-менш задовільної якості. Але згодом багато мешканців мікрорайону почали скаржитися на неприємний запах і поганий смак води з колодязів. Вода в колодязях, якими користувалися жителі мікрорайону, з кожним роком ставала все гірше та врешті набула жовто-бурого кольору з неприємним запахом унаслідок забруднення ґрунтових вод каналізаційними витоками із застарілої системи водовідведення Вознесенського сироробного комбінату, який розташовано поблизу до мікрорайону, потрапляння у ґрунтові води нечистот з вуличних туалетів і вигрібних ям, та внаслідок бездумного удобрення присадибних ділянок мінеральними й органічними добривами”.

Місцева влада намагалася вирішити проблему, організувавши доставку питної води жителям мікрорайону автоцистернами. Проте таке рішення вимагало витрачання значних коштів на паливе для автоцистерн і обмежувало можливість для жителів мікрорайону постійно мати якісну питну воду.

Тільки будівництво вуличної мережі водопостачання з її наступним під'єднанням до міських мереж водопостачання дозволило б повністю вирішити проблему жителів мікрорайону і забезпечити їм можливість постійно користуватися якісною водою.

Технічний проект будівництва системи і відповідні розрахунки показали, що для будівництва вуличної системи водопостачання мікрорайону необхідно мати приблизно 155 000 гривень.

Для вирішення проблеми і будівництва вуличної системи водопостачання коштами жителів кожному домогосподарству (сім'ї) необхідно було сплатити по 1372 гривні, та ще 185 гривень за підключення будинку до вуличної системи водопостачання й встановлення будинкового приладу обліку (лічильника) споживання води.

Жителі не мали можливості виділити необхідні кошти з сімейних бюджетів, а у міському бюджеті також бракувало необхідних коштів. Проте, проблему було необхідно вирішувати терміново.

СТВОРЕННЯ ЖИТЕЛЯМИ ОРГАНУ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ (ОСН)

Для жителів мікрорайону "Натягайлівка" можливість участі в Програмі створила реальну перспективу для отримання допомоги у вирішенні питання водопостачання їхніх домогосподарств. Тому вони провели загальні збори, обрали ініціативну групу, яка подала до міської ради заяву та інші необхідні документи для створення органу самоорганізації населення (ОСН) – територіальний комітет "Затишний". Цю ініціативу підтримали жителі 113 будинків (82%) з 137.

Після отримання відповідного рішення міської ради дозволити створення ОСН з терміном повноважень – на строк повноважень Вознесенської міської ради відповідного скликання, жителі провели загальні збори, на яких затвердили Положення про ОСН, визначили та обрали загальний склад (керівника, заступника, секретаря та членів) створюваного ними органу самоорганізації населення. Після цього, представник, якого загальні збори жителів уповноважили зареєструвати ОСН, подав до виконавчого комітету міської ради відповідні документи для державної реєстрації створеного ОСН і набуття ним статусу юридичної особи, що дає можливість укладати договори з іншими юридичними та фізичними особами, а також відкрити розрахунковий рахунок у банківській установі для отримання коштів від Програми, зарахування фінансових внесків жителів мікрорайону та здійснення безготівкових розрахунків з підрядною організацією.

23 березня 2007 року орган самоорганізації населення Територіальний комітет "Затишний" отримав Свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи і звернувся до Вознесенської об'єднаної державної податкової інспекції із заявою про надання статусу неприбуткової організації. У законодавстві відсутні норми, які б чітко визначали неприбутковий статус органів самоорганізації населення, проте Вознесенська податкова інспекція прийняла рішення задовольнити звернення територіального комітету "Затишний", зареєструвавши ОСН в Реєстрі неприбуткових організацій, визначивши структуру ознаки неприбутковості за кодом 0003. Процес створення і реєстрації ОСН тривав близько трьох місяців, але був успішно завершений.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ

Територіальний комітет “Затишний” оголосив і провів конкурс для визначення підрядної організації, яка виконає будівництво вуличної системи водопостачання і підключення до неї будинків членів громади, які погодилися взяти участь у реалізації проекту. Право на виконання необхідних робіт шляхом конкурсного відбору було надано комунальному підприємству “Водопостачання м. Вознесеньск”, яке надіслало на конкурс пропозицію виконати повний комплекс необхідних робіт у стислі терміни за 150301 гривню.

Представники Програми, відвідавши громаду, переконалися, що визначена жителями мікрорайону проблема дійсно потребує термінового вирішення. Під час зустрічі, жителі просили керівництво Програми і представників міської ради підтримати їхню ініціативу та виділити кошти, необхідні для будівництва вуличної системи водопостачання мікрорайону. Вони запевнили, що вони мають бажання й здатні вирішити проблему спільними зусиллями, готові внести власні кошти у розмірі 10% (12962 грн.) від загальної вартості проекту, зробити нефінансовий внесок, виконавши роботи з благоустрою на суму 2100 грн., а після закінчення будівництва вуличної системи водопостачання створити фонд капітального ремонту, в який кожне домогосподарство, відповідно до розрахунку, щомісячно вноситиме 3 гривні для виконання ремонту і відновлення системи у майбутньому.

Співробітники відділу підтримки муніципальних ініціатив Вознесенської міської ради допомогли членам територіального комітету підготувати якісну проектну заявку і передати її на розгляд Програми. Розглянувши проектну заявку територіального комітету “Затишний”, зважаючи на важливість проекту для вирішення питань місцевого розвитку громади, готовність жителів взяти участь у проекті відповідно до вимог Програми, а також повну підтримку визначеного жителями проекту Вознесенською міською радою, яка перерахувала на рахунок ПРООН донорський внесок, ПРООН/МПВСР прийняла рішення підтримати ініціативу цього органу самоорганізації населення і надати йому, спільно з міською радою, фінансову допомогу у розмірі 135270 гривень.

Після підписання керівником територіального комітету “Затишний” Угоди про співробітництво з ПРООН/МПВСР, кошти почали надходити трьома траншами на розрахунковий рахунок, який територіальний комітет відкрив у Вознесенському відділенні одного з українських банків.

Територіальний комітет “Затишний” підписав договір на виконання робіт з КП “Водопостачання м. Вознесеньск”, яке розпочало роботи з будівництва системи водопостачання;

територія після прокладання труб

елементи системи (вуличний колодязь)

внутрішньо будинковий
прилад обліку споживання

система працює

при цьому, контроль якості робіт здійснювали члени територіального комітету, які входили в функціональну групу, обрану членами громади для підготовки та реалізації проекту.

29 вересня 2007 року всі роботи, передбачені проектом "Будівництво водопровідних мереж на території ОСН територіальний комітет "Затишний" були повністю виконані. У присутності членів приймальної комісії, яку було сформовано з представників територіального комітету, виконавця робіт, представників міської ради і вознесенського водоканалу, були проведені випробування і перевірка функціонування збудованої системи водопостачання, які продемонстрували, що роботи виконано якісно, система працює, відповідає будівельним нормам і технічним вимогам і може бути прийнята в експлуатацію. За згодою присутніх представників система була введена в експлуатацію, про що було оформлено відповідний Акт. Члени громади провели Громадський аудит виконання проекту і визнали результати виконання задовільними. Завдяки спільним зусиллям, а також ефективній співпраці з органом місцевого самоврядування, 318 жителів (51 дитина, 143 жінки і 124 чоловіки) мікрорайону "Натягайлівка" отримали можливість постійно користуватися якісною водою, що значно покращило побутові умови їхнього проживання. При організації й забезпеченні належного утримання, побудована система водопостачання багато років служитиме жителям надійним джерелом якісної питної води.

ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДИ І РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЕКТУ ЧЕРЕЗ РІК ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ БУДІВНИЦТВА СИСТЕМИ ВОДОПОСТАЧАННЯ

Візит представника ПРООН/МПВСР до ОСН територіальний комітет "Затишний" через рік після введення системи водопостачання в експлуатацію, зустріч з керівником ОСН, під час якою було проаналізовано діяльності громади, виявили як позитивні досягнення жителів, так і наявність певних проблемних питань, які не були вирішені протягом року.

Позитивними можна характеризувати наступні результати діяльності громади і обраного членами громади органу самоорганізації населення:

- система побудована якісно, вона функціонує нормально і повністю задовольняє потреби жителів у якісній воді;

- ще десять власників розташованих в мікрорайоні будинків прийняли рішення підключитися до системи, сплативши на рахунок територіального комітету "Затишний" визначену суму коштів;
- власник кожного будинку, підключеного до системи водопостачання, уклав договір з місцевим підприємством водопостачання («Водоканал») і сплачує за спожиту воду відповідно до показників внутрішньобудинкового лічильника споживання води та затверджених тарифів на водопостачання;
- територіальний комітет "Затишний" уклав договір з «Водоканалом» про те, що, в разі необхідності, це підприємство виконає необхідний ремонт і обслуговування системи водопостачання за додаткову плату.

Проте було визначено наявність певною мірою проблемних (спірних) питань, а саме:

- система вважається безхазяйною і не знаходиться на балансі жодної організації;
- жителі мікрорайону не створили фонд капітального ремонту і не накопичують кошти для поточного утримання та відновлення системи у майбутньому.

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ

1. ЩОДО ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Для аналізу питання "хто є власником збудованої вуличної системи водопостачання?" пропонується розглянути наступне:

Орган самоорганізації населення – це не є організація, яку жителі створюють, добровільно об'єднавшись на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.

ОСН – це представницький орган, який складається з декількох осіб (керівник, заступник, секретар та інші члени), яких жителі, що на законних підставах проживають на певній території, обирають на загальних зборах для вирішення завдань, передбачених законом України "Про органи самоорганізації населення".

Статтею 17 закону України "Про органи самоорганізації населення" визначено, що "матеріальною основою діяльності органу самоорганізації населення є майно, передане йому радою в оперативне управління", а статтею 26 Закону визначено, що "у разі припинення діяльності органу самоорганізації населення, фінансові ресурси та майно повертаються відповідній сільській, селищній, міській, районній у місті (у разі її створення) раді, що дала згоду на утворення зазначеного органу самоорганізації населення". Про можливість ОСН володіти іншим майном на праві власності в Законі не сказано.

До власних повноважень, які можуть надаватися органу самоорганізації населення у межах території його діяльності під час його утворення, параграфом 5 пункту 1 статті 14 Закону України "Про органи самоорганізації населення" віднесені такі: "організовувати на добровільних засадах участь населення у здійсненні заходів щодо охорони пам'яток історії та культури, ліквідації наслідків стихійного лиха, будівництві і ремонті шляхів, тротуарів, комунальних мереж, об'єктів загального користування із дотриманням встановленого законодавством порядку проведення таких робіт".

Звернемо увагу на "...участь населення у будівництві і ремонті комунальних мереж, об'єктів загального користування...".

У разі виконання ремонту комунальних мереж або об'єктів загального користування,

питання щодо власності не виникає, так як комунальні мережі й об'єкти, які ремонтують, були збудовані раніше, вже існують і мають власника - територіальну громаду.

У процесі ж будівництва - відбувається створення нового майна. Право власності у цьому випадку набувається відповідно до положень статті 331 "Набуття права власності на новостворене майно" Цивільного Кодексу України, а саме: "Право власності на нову річ, яка виготовлена (створена) особою, набувається нею, якщо інше не встановлено договором або законом".

Якщо будівництво вуличної системи водопостачання мікрорайону було б ініційоване органом місцевого самоврядування за кошти місцевого бюджету (через відповідного розпорядника коштів), а обраний жителями мікрорайону ОСН територіальний комітет "Затишний" тільки б виконував власні повноваження, а саме: "організовував на добровільних засадах участь населення у будівництві", то після введення системи в експлуатацію право власності на неї набула би територіальна громада, а збудована система стала б комунальним майном.

Будівництво ж вуличної системи водопостачання в мікрорайоні "Натягайлівка" було ініційовано самими жителями, які зібравши власні кошти, а також залучивши кошти міжнародної технічної допомоги від ПРООН/МПВСР, найняли для виконання необхідних робіт підрядну організацію, використавши для цього обраний ними на загальних зборах жителів і зареєстрований відповідно до вимог чинного законодавства орган самоорганізації населення - територіальний комітет "Затишний".

На підставі вищевикладеного можна стверджувати, що саме жителі є тими особами, які створили нову річ.

Висновок: збудована вулична система водопостачання на праві спільної сумісної власності належить жителям мікрорайону, які її створили, взявши участь в реалізації проекту та зробивши власний фінансовий внесок у бюджет створення системи.

При цьому, права співвласників щодо їхнього спільного майна визначаються статтею 369 "Здійснення права спільної сумісної власності" ЦК України, а саме:

1. Співвласники майна, що є у спільній сумісній власності, володіють і користуються ним спільно, якщо інше не встановлено домовленістю між ними.
2. Розпорядження майном, що є у спільній сумісній власності, здійснюється за згодою всіх співвласників.

Керуючись цим, жителі на загальних зборах можуть обговорити і прийняти рішення щодо подальшого володіння майном, способу його утримання або його передачі в комунальну власність.

2. ЩОДО ПИТАННЯ УТРИМАННЯ МАЙНА І ФОНДУ КАПІТАЛЬНОГО РЕМОНТУ

Стаття 322 Цивільного Кодексу України визначає наступне: "Власник зобов'язаний утримувати майно, що йому належить, якщо інше не встановлено договором або законом".

Певною мірою жителі вирішили це питання, надавши повноваження ОСН територіальний комітет "Затишний", який представляє їхні інтереси, укласти договір з «Водоканалом» на обслуговування і ремонт, в разі необхідності, вуличної системи водопостачання за окрему плату. Проте, фонд капітального ремонту (або резервний фонд) жителі не створили і кошти на ремонт і відновлення не накопичують. Значною мірою цю ситуацію виправдовує той факт, що ОСН, який жителі обрали, хоча і зареєстрований як юридична особа зі статусом неприбуткової організації, проте не може мати на правах власності майно, а саме - збудовану систему водопостачання, відобразити її у власному балансі (якого ОСН взагалі

немає), створювати спеціальні фонди (резервний, капітального ремонту) для накопичення амортизаційних відрахувань. У такій ситуації, навіть якщо жителі почнуть накопичувати кошти на рахунок ОСН для майбутніх ремонтів, відповідно до підпункту 7.11.9 пункту 7.11 статті 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», такі кошти підлягатимуть оподаткуванню.

З аналізу проблемних питань можна побачити, що використання такої форми як орган самоорганізації населення при запровадженні моделі самоврядування, яку пропонує Програма, не є повністю ефективним, так як не дозволяє виконати всі рекомендації та вимоги Програми.

Для того, щоб модель працювала ефективно, необхідно використовувати такі організаційно-правові форми створюваних жителями організацій, які дозволяють уникнути появи вищезазначених проблемних питань.

Таким організаційно-правовими формами є обслуговуючі кооперативи, громадські організації, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, тобто організації, які жителі створюють, добровільно об'єднавшись на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування, та які згідно з положеннями відповідних законів можуть мати у власності майно і створювати спеціальні фонди для накопичення коштів на майбутні ремонти, покращення і оновлення майна.

ДОСВІД ОБСЛУГОВУЮЧОГО КООПЕРАТИВУ “ОЛІЙНИК”, МІСТО НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКИЙ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ПРООН/МПВСР підписала Угоду про партнерство з Новоград-Волинською міською радою в 2005 році. Відповідно до рекомендацій Програми, міською радою було створено муніципальний відділ підтримки громадських ініціатив та інвестицій (МВП), персонал якого, пройшовши необхідне навчання в Програмі, почав проводити інформаційно-навчальну роботу серед жителів міста, педагогічних колективів і батьківських комітетів навчальних закладів, які шукали можливості для вирішення визначених ними місцевих проблем.

Протягом 2006-2008 років, у партнерстві з ПРООН/МПВСР і міською владою, створені жителями міста організації успішно реалізували 19 проектів загальною вартістю 2,8 мільйонів гривень. Результатом виконання цих проектів стало покращення умов проживання в багатоквартирних будинках, навчального середовища в закладах освіти, забезпечення доступу до якісного водопостачання, покращення навколишнього середовища та покращення послуг з охорони здоров'я. Користь від результатів реалізованих проектів отримало більше 30 000 жителів.

Реалізація проектів на умовах партнерства з ПРООН/МПВСР і Новоград-Волинською міською радою дозволила жителям поєднати власні ресурси, залучити додаткові ресурси та використати їх найбільш ефективно для успішної і якісної реалізації визначених жителями проектів.

Одним із таких проектів є проект будівництва вуличної системи водовідведення, який було реалізовано у 2008 році обслуговуючим кооперативом “Олійник”.

ОПИС ПРОБЛЕМИ (ВИТЯГ З ПРОЕКТНОЇ ЗАЯВКИ, ЯКУ ПОДАЛИ ЧЛЕНИ КООПЕРАТИВУ)

“Вулиці та провулки мікрорайону Олійникові розташовані на території болотистої місцевості, яка знаходиться у північно-східній частині міста Новоград-Волинський. У мікрорайоні побудовано 29 приватних будинків, в яких мешкає 116 осіб.

Майже кожне домогосподарство має власну свердловину чи колодязь, вода в яких, внаслідок стійкого забруднення, не відповідає санітарно-епідеміологічним нормам. Індивідуальні системи водовідведення (септики), які жителі побудували на ділянках своїх будинків, виявилися неефективними у зв'язку з досить високим рівнем ґрунтових вод.

Потрапляння стоків у ґрунтові води призводить до забруднення ділянок і води у колодязях і свердловинах, що унеможливує використання води для задоволення гігієнічних і господарських потреб жителів даного мікрорайону. До того ж, існує проблема розмноження шурів і комах, які є переносниками інфекційних хвороб.

Жителі змушені купувати питну воду і часто проводити очищення септиків, що створює значне фінансове навантаження на бюджети домогосподарств.

Існуючу екологічну проблему забруднення території можна вирішити, побудувавши систему централізованого водовідведення побутових стоків для всіх розташованих у мікрорайоні приватних будинків. Це значно покращить якість питної води і унеможливить потрапляння каналізаційних стоків, миючих та пральних засобів у ґрунтові води, у колодязі і свердловини, а також припиниться забруднення території, рослин та городини, яку жителі вирощують на своїх ділянках. Заощаджені ж кошти домогосподарства зможуть спрямувати на подальше покращення території мікрорайону та умов проживання в ньому”.

Для вивчення ситуації, визначення технічних і фінансових аспектів реалізації проекту, співробітники Програми зустрілися з представниками жителів і спеціалістами Управління з питань житлово-комунального господарства міської ради. Було з'ясовано, що для повного задоволення потреб мікрорайону у водовідведенні, а також зважаючи на перспективи розвитку мікрорайону до 50 будинків, необхідно будувати не тільки вуличну систему водовідведення (самопливний каналізаційний колектор), а ще й каналізаційну насосну станцію (КНС) для подальшого перекачування стічних вод мікрорайону в каналізаційну мережу міста. Тільки таке комплексне рішення дозволило б повністю вирішити місцеву проблему.

Відповідно до проектно-кошторисної документації, розробленої на замовлення жителів, для будівництва вуличного колектора і каналізаційної насосної станції (КНС) необхідно було 475854 гривні. Всієї необхідної суми коштів у міському бюджеті не було, а самим жителям зібрати таку суму також було не під силу. Проте спільними зусиллями необхідне рішення було знайдене.

СТВОРЕННЯ ОБСЛУГОВУЮЧОГО КООПЕРАТИВУ “ОЛІЙНИК”

Відповідно до наданих спеціалістами Програми і Муніципального відділу підтримки рекомендацій та роз'яснень, а також вивчивши норми відповідного законодавства, власники 29 будинків прийняли рішення об'єднатися, створивши та зареєструвавши обслуговуючий кооператив.

Саме ця організаційно-правова форма, створена відповідно до положень Закону України № 1087-IV від 10.07.2003 р. «Про кооперацію» на основі добровільного членства, дозволяє жителям «приватного» сектору забудови міст повною мірою реалізовувати проекти відповідно до умов Програми, набувати право власності на створене ними майно, приймати рішення щодо способу утримання новоствореного майна, накопичувати кошти

на відновлення майна, створивши фонд капітального ремонту, та ефективно вести спільну господарську діяльність з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.

На установчих зборах, проведених власниками будинків, було затверджено назву створюваного кооперативу та його Статут, в якому визначені засади демократичного управління, порядок членства в кооперативі, права та обов'язки членів кооперативу, а також інші положення щодо особливостей діяльності кооперативу та його функціональних можливостей.

20 березня 2008 року уповноважені установчими зборами представники жителів подали необхідні для державної реєстрації кооперативу документи у відділ реєстраційно-дозвільних процедур Новоград-Волинської міської ради і вже 24 березня 2008 року отримали свідо-

цтво про державну реєстрацію юридичної особи - обслуговуючого кооперативу «Олійник». Державна податкова інспекція в місті Новоград-Волинський зареєструвала обслуговуючий кооператив «Олійник» в Реєстрі неприбуткових організацій, визначивши структуру ознаки неприбутковості за кодом 0015.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ

Обслуговуючий кооператив «Олійник» оголосив і провів конкурс для визначення підрядної організації, яка виконає будівництво КНС, вуличного колектора і підключення до нього будинків членів кооперативу. Право на виконання необхідних робіт шляхом конкурсного відбору було надано комунальному підприємству "Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства м. Новоград-Волинський", яке надіслало на конкурс пропозицію про виконання необхідних робіт у стислі терміни за 467 000 гривень.

Представники Програми, відвідавши громаду, переконалися, що визначена жителями мікрорайону проблема дійсно потребує термінового вирішення. Під час зустрічі, члени кооперативу «Олійник» звернулися з проханням до керівництва Програми і представників міської ради підтримати їхню ініціативу, надати фінансову допомогу для будівництва вуличного колектора і КНС. Вони запевнили, що вони мають бажання й здатні вирішити проблему спільними зусиллями, а також готові для цього внести у бюджет проекту власні кошти у розмірі 18,5% (86200 грн.) від загальної вартості проекту, зробити нефінансовий внесок, виконавши ро-

боти з благоустрою на суму 5000 грн., а після закінчення будівництва вуличної системи водовідведення створити фонд капітального ремонту, в який кожне домогосподарство, відповідно до розрахунку, щомісячно вноситиме 26 гривень для виконання ремонту і відновлення системи у майбутньому.

Співробітники муніципального відділу підтримки громадських ініціатив та інвестицій допомогли членам кооперативу підготувати якісну проектну заявку і передати її на розгляд Програми. Розглянувши проектну заявку обслуговуючого кооперативу «Олійник», беручи до уваги важливість проекту для вирішення питань місцевого розвитку громади, готовність жителів прийняти участь у проекті відповідно до вимог Програми, а також повну підтримку визначеного жителями проекту Новоград-Волинською міською радою, яка виділила 235300 грн. для будівництва КНС і перерахувала на рахунок ПРООН донорський внесок (86700 грн.), ПРООН/МПВСР прийняла рішення підтримати ініціативу членів цього обслуговуючого кооперативу і надати йому, спільно з міською радою, фінансову допомогу у розмірі 140500 гривень.

Після підписання керівником обслуговуючого кооперативу «Олійник» Угоди про співробітництво з ПРООН/МПВСР, кошти почали надходити трьома траншами на розрахунковий рахунок, який кооператив відкрив у місцевому відділенні одного з українських банків.

Таким чином, завдяки співпраці та зусиллям усіх партнерів, рішення було знайдене і будівництво вуличної системи водовідведення та каналізаційної насосної станції розпочато. Кооператив «Олійник» підписав договір на виконання робіт з комунальним підприємством «Новоград-Волинське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства», яке почало виконання робіт з будівництва системи водовідведення; при цьому, контроль якості робіт здійснювали члени функціональної групи, обраної членами кооперативу для підготовки та реалізації проекту.

30 вересня 2007 року всі роботи, передбачені проектом «Водовідведення житлового масиву по вул. Олейнікова в м. Новоград-Волинський» були повністю виконані. У присутності членів приймальної комісії, яку було сформовано з представників обслуговуючого кооперативу, виконавця робіт, представників міської ради і Новоград-Волинського водоканалу, були проведені випробування і перевірка функціонування збудованої системи водовідведення, які продемонстрували, що роботи виконано якісно, система працює, відповідає будівельним нормам і технічним вимогам і може бути прийнята в експлуатацію. За згодою присутніх представників система була введена в експлуатацію, про що було оформлено відповідний Акт. Члени громади провели Громадський аудит виконання проекту і визнали результати виконання задовільними. Завдяки спільним зусиллям членів кооперативу (фінансовий внесок яких склав 107000 грн., тобто 3690 грн. від кожного домогосподарства) та їхній ефективній співпраці з органом місцевого самоврядування, 116 жителів (38 дітей, 43 жінки і 35 чоловіків) мікрорайону значно покращили побутові умови їхнього проживання. Власники інших земельних ділянок, що розташовані в мікрорайоні, також виявили бажання стати членами кооперативу і підключитися до збудованої системи водовідведення. Рішення про прийняття нових членів, надання дозволу на підключення і вартість підключення буде прийматися членами кооперативу на загальних зборах, відповідно до положень Статуту.

При організації й забезпеченні належного утримання, побудована система водовідведення багато років служитиме жителям і забезпечуватиме належні санітарно-гігієнічні умови та чистоту навколишнього середовища.

Відповідно до статті 331 Цивільного Кодексу України, право власності на новозбудовану вуличну систему водовідведення належить обслуговуючому кооперативу «Олійник», який і став балансоутримувачем збудованої вуличної системи водовідведення. Для забезпечення належного утримання і обслуговування побудованої системи водовідведення, виконання «Правил користування системами комунального водопостачання та водовідведення в містах і селищах України», затверджених наказом № 65 від 01.07.94 р., та «Правил технічної

експлуатації систем водопостачання та каналізації населених пунктів України», затверджених наказом № 30 від 05.07.95 р. Державного Комітету України по житлово-комунальному господарству, члени кооперативу прийняли рішення укласти договір на обслуговування системи з комунальним підприємством “Новоград-Волинське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства” і передати систему на баланс цього підприємства (при цьому кооператив залишиться власником системи).

Успішна реалізація проекту дозволила жителям повірити у власні сили і отримати результат, досягнення якого ще рік тому здавався неможливим. На сьогоднішній день, члени кооперативу разом з міською радою планують виконання наступного проекту, а саме реконструкцію покриття вулиць, уздовж яких розташовано їхні будинки.

ВИСНОВКИ:

1. Найбільш ефективно й повною мірою забезпечити сталий розвиток громади здатні саме ті організації жителів, які вони створюють добровільно об'єднавшись на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.
2. Організації жителів, створені на основі членства, діють відповідно до статуту організації, в якому визначені права і обов'язки членів організації, що зумовлює більш продуктивні внутрішні зв'язки між членами організації, а також більш стійку мотивацію щодо спільного вирішення поставлених завдань і отримання позитивних результатів від спільної діяльності.
3. Тільки правильно обрана для створення організації жителів організаційно-правова форма дозволяє найбільш ефективно реалізовувати визначені жителями завдання організації, повністю використовуючи можливості та переваги передбачені для такої організації законодавством.
4. Саме ті організації, які жителі створили на основі членства, сприяють розвитку інституту ефективного власника.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Виходячи з досвіду, отриманого від реалізації проектів, положень українського законодавства та вищевикладених висновків, для вирішення питань місцевого розвитку жителям надається порада створювати такі організації:

Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ, асоціацію ОСББ) — для забезпечення сталого розвитку громади багатоквартирного будинку(ів), спільного вирішення фінансових, технічних, економічних і соціальних питань для забезпечення належного утримання будинку, прибудинкової території, покращення спільного майна власників квартир і нежилых приміщень.

Громадську організацію (благодійну організацію) — для забезпечення сталого розвитку дитячого або загальноосвітнього навчального закладу, покращення матеріальної-фінансової бази, навчального процесу і середовища шляхом залучення додаткових фінансових та інших ресурсів.

Обслуговуючий кооператив — для забезпечення сталого розвитку, спільного вирішення фінансових, економічних, соціальних завдань, питань благоустрою та розвитку території спільного користування у секторі приватної (котеджної) забудови міст.

ДОДАТОК 1. УКРАЇНА В 2015 РОЦІ: ЦІЛІ РОЗВИТКУ ТИСЯЧОЛІТТЯ, АДАПТОВАНІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Підписуючи Декларацію тисячоліття на Саміті ООН в 2000 році, Україна взяла на себе зобов'язання досягти Цілей Тисячоліття в галузі розвитку в період до 2015 року. ЦІЛІ РОЗВИТКУ ТИСЯЧОЛІТТЯ ДЛЯ УКРАЇНИ – це 6 орієнтирів та 13 конкретних завдань на довгострокову перспективу, адаптованих з урахуванням особливостей національного розвитку нашої країни. Задля досягнення визначених цілей та бажаного рівня розвитку, необхідно проводити таку економічну політику, яка покращить достаток усього народу України.

ЦІЛЬ 1. ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ

Завдання 1: Зменшити вдвічі кількість населення, вартість добового споживання якого не перевищує 4,3 дол. США за паритетом купівельної спроможності, в порівнянні з 2001 роком

Завдання 2: Зменшити на третину частку бідного населення (згідно з показниками визначеними національною межею бідності)

ЦІЛЬ 2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Завдання 3: Підвищити рівень населення, які охоплюються освітніми закладами, в порівнянні з 2001 роком

Завдання 4: Підвищити рівень якості освіти

ЦІЛЬ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДОВКІЛЛЯ

Завдання 5: **Збільшити на 12% частку населення, що має доступ до чистої питної води в період з 2001 до 2015 р.р.**

Завдання 6: **До 2015 року стабілізувати забруднення повітря стаціонарними джерелами**

Завдання 7: **Розширити мережу заповідників та природних національних парків до 10,4% від загальної території України**

ЦІЛЬ 4. ПОЛІПШЕННЯ ЗДОРОВ'Я МАТЕРІВ ТА ЗМЕНШЕННЯ ДИТЯЧОЇ СМЕРТНОСТІ

Завдання 8: **Зменшити на 17% рівень материнської смертності**

Завдання 9: **Зменшити на 17% рівень смертності серед дітей віком до 5 років**

ЦІЛЬ 5. ОБМЕЖЕННЯ ПОШИРЕННЯ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІДУ ТА ТУБЕРКУЛЬОЗУ І ЗАПОЧАТКУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЇ ДО СКОРОЧЕННЯ ЇХ МАСШТАБІВ

Завдання 10: **Зменшити на 13% темпи розповсюдження ВІЛ/СНІДУ**

Завдання 11: **Зменшити на 42% рівень захворюваності на туберкульоз**

ЦІЛЬ 6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ҐЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Завдання 12: **Забезпечити ґендерне співвідношення обох статей на рівні не менше 30 до 70 у представницьких органах влади та на вищих щаблях виконавчої влади**

Завдання 13: **Скоротити наполовину розрив у доходах жінок та чоловіків**

Підписання Україною **ДЕКЛАРАЦІЇ ТИСЯЧОЛІТТЯ ООН** є не тільки визнанням першочерговості **розв'язання проблем людського розвитку** і їх важливості для подальшого процвітання нації, але й ознакою прийняття державою відповідальності за стан і перспективи розвитку людського потенціалу.

Настав **ЧАС ВИКОНУВАТИ ОБІЦЯНКИ**

ДАДАТОК 2. ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА ТРЕНІНГУ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАД

ТЕМИ		ОРІЄНТОВНА ТРИВАЛІСТЬ
1	Обґрунтування необхідності активної участі громадян у вирішенні проблем місцевого розвитку	15 хв.
2	Модель, яку впроваджує «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» Програми розвитку ООН для забезпечення участі громад у процесі прийняття рішень стосовно питань місцевого розвитку	30 хв.
3	Законодавчі форми організацій громад, їхні функціональні особливості: - Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків - Органи самоорганізації населення - Обслуговуючі кооперативи - Громадські організації	40 хв.
4	Фактори зрілості організації громади. Передпроектна діяльність	20 хв.
5	Як підготувати якісну проектну пропозицію	50 хв.
6	Практична вправа «Надання необхідної інформації у проектній заявці та протоколах загальних зборів громади»	30 хв.
7	Закупівлі за кошти, отримані від ПРООН. Вибір виконавця робіт та розуміння кошторисів. Моніторинг та контроль якості матеріалів та виконання робіт підрядником. Принципи громадського аудиту та спільного оцінювання	60 хв.
8	Інституційні та фінансові аспекти експлуатації та утримання майна громади, створеного або покращеного в результаті виконання проекту	30 хв.
9	Забезпечення демонстраційного ефекту від впровадження проекту. Приймання оглядових та навчальних візитів	20 хв.
10	Висновки та рекомендації. Питання та відповіді	60 хв.

ДАТОК 3. ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА ТРЕНІНГУ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПРАЦІВНИЦЬ МУНІЦИПАЛЬНИХ ВІДДІЛІВ ПІДТРИМКИ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ, СТВОРЕНИХ ПРИ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ТЕМИ		ОРІЄНТОВНА ТРИВАЛІСТЬ
1	Система ООН та Програма розвитку ООН в глобальному та українському контекстах	15 хв.
2	Всесвітні самміти зі сталого розвитку. Цілі Розвитку Тисячоліття та їх впровадження в Україні	30 хв.
3	Обговорення: типові проблеми українських міст та можливі шляхи їх вирішення	20 хв.
4	Територіальний підхід розвитку. Підхід соціальної мобілізації та його застосування в глобальному контексті. Досвід застосування підходу соціальної мобілізації в Україні	60 хв.
5	Модель, яку впроваджує «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» Програми розвитку ООН для забезпечення участі громад у процесі прийняття рішень стосовно питань місцевого розвитку	30 хв.
6	Умови партнерства із «Муніципальною програмою врядування та сталого розвитку» Програми розвитку ООН. Ролі та розподіл відповідальності між ПРООН та міською радою – партнером. Завдання муніципального відділу підтримки громадських ініціатив	60 хв.
7	Проведення аналізу рівня місцевого розвитку у місті. Вибір території діяльності Програми. Приклади збору інформації про місцеві зацікавлені сторони	45 хв.
8	Зв'язки з громадськістю на практиці. Управління конфліктами в діяльності Програми. Робота із засобами масової інформації	40 хв.
9	Законодавчі форми організацій громад, їхні функціональні особливості: - Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків - Органи самоорганізації населення - Обслуговуючі кооперативи - Громадські організації Консультації жителів з приводу вибору форми організації, її створення та забезпечення життєдіяльності	60 хв.

ТЕМИ		ОРІЄНТОВНА ТРИВАЛІСТЬ
10	Спілкування з місцевими громадами. Формулювання ключових повідомлень та їх донесення до громад. Методи мотивації. Адаптація існуючих організацій.	45 хв.
11	Оцінка зрілості та сталості організацій громад та їхніх мереж. Практична вправа спільного оцінювання	30 хв.
12	Малий грант як інструмент розвитку потенціалу місцевої громади	60 хв.
13	Спільне планування та пріоритезація планів громад: практична вправа. Громадський аудит та принципи його проведення	30 хв.
14	Бухгалтерський облік та фінансова звітність на рівні організацій громад та їхніх мереж	45 хв.
15	Система управління інформацією та звітування на рівні муніципальних відділів підтримки громадських ініціатив	60 хв.
16	Забезпечення демонстраційного ефекту від впровадження проекту. Забезпечення навчальних та оглядових поїздок	30 хв.